

Ankestyrelsens brev til Esbjerg Kommune

Tilsynsudtalelse om Esbjerg Kommunes administration af forskellige bestemmelser i kommunestyrelsesloven

30. november 2023

[A], der er medlem af byrådet i Esbjerg Kommune, har den 22. marts og 11. april 2022 skrevet til Ankestyrelsen om kommunens administration af reglerne om initiativretten, retten til at få ordet, retten til at forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og indkaldelse af stedfortræder i et underudvalg til økonomiudvalget.

J.nr. 22-14217

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

Resumé

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at borgmesteren handlede i strid med kommunestyrelsesloven § 11, stk. 1, 1. pkt., og § 3, stk. 1, i forretningsordenen for Esbjerg Byråd ved at undlade at optage to forslag af 24. og 26. november 2021 om forbud mod valgplakater på udkastet til dagsordenen.

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Det er også Ankestyrelsens opfattelse, at byrådet i Esbjerg Kommune ikke var berettiget til at træffe beslutning om at afvise et medlemsforslag fra Radikale Venstre om offentliggørelse af konstitueringsaftalen fra dagsordenen på mødet den 7. marts 2022.

Ankestyrelsens vurderer, at borgmesterens afbrydelse af suppleanten på mødet i byrådet den 21. marts 2022 ligger inden for grænserne for det skøn, der tilkommer borgmesteren som mødeleder.

Ankestyrelsen vurderer også, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for, at fastslå, at Esbjerg Byråds forretningsorden og udvalgenes forretningsordener er i strid med kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2.

Ankestyrelsen er enig med Esbjerg Kommune i, at [A] ikke har krav på, at der indkaldes en stedfortræder for hende i forbindelse med møder i forhandlingsudvalget.

Vi beder byrådet i Esbjerg Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Vi beder også byrådet om at oplyse baggrunden for, at forhandlingsudvalget består af alle medlemmer af økonomiudvalget.

Sagens oplysninger

[A], der er medlem af byrådet i Esbjerg Kommune, har skrevet til Ankestyrelsen den 22. marts og 11. april 2022.

[A] har under henvisning til en række konkrete episoder oplyst, at flertallet i Esbjerg Byråd har begrænset de øvrige byrådsmedlemmers mulighed for at gøre brug af nogle af de rettigheder, der følger af kommunestyrelsesloven. Det har drejet sig om initiativretten, retten til at få ordet, retten til at afgive mindretalsudtalelser og adgangen til at indkalde stedfortræder i et underudvalg til økonomiudvalget.

Initiativretten

[A] har oplyst, at borgmesteren to gange har afvist at sætte et medlemsforslag på udkastet til byrådets dagsorden. Forslaget kom først på udkastet til dagsordenen, da hun havde justeret det tredje gang. Forslaget omhandlede forbud mod valgplakater og mulighederne for at afskaffe valgplakater.

[A] har anført, at konsekvensen af afvisningerne blev, at forslaget, som hun første gang sendte til forvaltningen den 24. november 2021, først kom på udkastet til dagsordenen i den nye valgperiode.

Det fremgår af Esbjerg Kommunes hjemmeside, at Radikale Venstres medlemsforslag om "Drøftelse af afskaffelse af valgplakater til kommunalvalg" blev behandlet på byrådets møde den 17. januar 2022.

[A] har også oplyst til Ankestyrelsen, at hun bad om at få et punkt på dagsordenen til et byrådsmøde den 7. marts 2022. Punktet var et forslag om, at konstitueringsaftalen skulle offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Det fremgår af oplysningerne i sagen, at borgmesteren i en e-mail til byrådet forud for mødet den 7. marts 2022 oplyste, at han ikke mente, der var tale om et kommunalt anliggende, og at forslaget derfor ikke kunne indbringes for byrådet. Af e-mailen fremgår det også, at kommunens jurist var enig i denne vurdering, men at det var byrådet, der skulle træffe afgørelse herom.

Forslaget kom på udkastet til dagsordenen.

Et flertal i byrådet afviste herefter på mødet den 7. marts 2022 forslaget fra dagsordenen under henvisning til, at det ikke var et kommunalt anliggende.

[A] har i sine henvendelser til Ankestyrelsen vedlagt en række e-mails i perioden fra den 7. til 11. marts 2022, herunder en e-mail fra borgmesteren til byrådet og en korrespondance mellem borgmesteren og [A], som vedrører medlemsforslaget om offentliggørelse af konstitueringsaftalen. Heraf fremgår det bl.a., at borgmesteren efter mødet i byrådet den 7. marts 2022 skrev til [A] den 9. marts 2022, at det efter hans opfattelse ikke ville have været ulovligt at drøfte forslaget om offentliggørelse af konstitueringsaftalen, men at et flertal i byrådet ikke mente, sagen skulle behandles, da der efter flertallets opfattelse ikke var tale om et kommunalt anliggende.

Følgende fremgår bl.a. af byrådets udtalelse til Ankestyrelsen af 31. maj 2022:

"Vedrørende initiativretten:

Forvaltningen har på foranledning af [A] den 8. december 2021 udarbejdet et notat, som beskriver, hvordan reglen om initiativret administreres i Esbjerg Kommune. Notatet vedlægges som bilag.

Forvaltningen har ligeledes på foranledning af [A] den 21. marts 2022 udarbejdet et notat vedrørende det konkret fremsatte

forslag om offentliggørelse af konstitueringsaftalen. Notatet vedlægges som bilag.

Byrådet kan i det hele henholde sig til de to notater.

Byrådets vurdering af, hvorvidt et forslag skal afvises fra dagsordenen, skal foretages på et oplyst, objektivt og sagligt grundlag. I den konkrete sag blev der, som det fremgår af den medsendte mailkorrespondance, på borgmesterens foranledning forud for byrådsmødet foretaget en juridisk vurdering af spørgsmålet, jfr. det efterfølgende udarbejdede notat.

For så vidt angår forslaget om forbud mod valgplakater kan følgende oplyses:

[A] fremsatte ved mail af 24. november 2021 følgende forslag:

”Radikale Venstre stiller hermed forslag om, at valgplakater afskaffes ved kommunalvalg i Esbjerg kommune.”

Borgmester [B] sendte den 26. november 2021 et svar til [A] med følgende indhold:

”Kære [A],

Du har henvendt dig til [C] med et forslag om et punkt på byrådets dagsorden omkring afskaffelse af valgplakater forud for næste kommunalvalg. [C] har videresendt anmodningen til mig, og jeg har bedt vores jurist om at forholde sig til, hvorvidt det er noget byrådet kan beslutte. Hans svar herpå er herunder:

Ifølge vejlovgivningen har man ret til at ophænge valgplakater i en specifik periode. Der er ikke i lovgivningen hjemmel til, at byrådet med bindende virkning kan beslutte at ophæve denne ret.

Byrådets partier kan aftale, at de ikke længere vil opsætte valgplakater, men det er efter min opfattelse ikke et egentligt byrådsanliggende men blot en aftale mellem partierne.

Hertil kommer, at det også så vidt muligt bør forsøges, at en eventuel aftale også kommer til at omfatte de partier/lister, som ikke er repræsenteret i byrådet, hvilket kan være vanskeligt, da der jo hele tiden dukker nye partier/lister op. Byrådet vil under alle omstændigheder ikke kunne træffe beslutninger, der pålægger partier/lister uden for byrådet ikke at ophænge valgplakater.

Da det jævnfør ovenstående ikke er muligt at træffe en bindende beslutning omkring af afskaffe valgplakater, men kun kan ske hvis der indgås en aftale mellem de partier/lister der opstiller til det næste kommunalvalg, mener jeg ikke det er en sag, som det giver mening at byrådet forholder sig til. Jeg synes dog det er en god ide at tage drøftelsen mellem partierne på organisationsniveau, da jeg grundlæggende er positiv stemt overfor forslaget."

Som det fremgår, var der ikke tale om, at borgmesteren afviste at optage sagen på byrådets dagsorden – der var blot tale om, at borgmesteren vejledte [A] om, at byrådet ikke ville kunne træffe beslutning om et forbud mod ophængning af valgplakater.

[A] omformulerede herefter ved mail af 26. november 2021 forslaget som følger:

"Radikale Venstre foreslår hermed, at vi i byrådet får en drøftelse af, hvad vi som kommune kan gøre for at få afskaffet valgplakaterne ved kommunalvalg i Esbjerg kommune."

Borgmester [B] sendte den 26. november 2021 et svar til [A] med følgende indhold:

"Kære [A],

Tak for din mail.

Initiativretten efter styrelseslovens § 11 giver medlemmerne af byrådet ret til at indbringe spørgsmål om kommunens anliggender for byrådet og fremsætte forslag til beslutninger herom. Som tidligere nævnt har byrådet ikke mulighed for at træffe beslutninger vedrørende opsætning af valgplakater.

Der er derfor ikke tale om et egentligt kommunalt anliggende/byrådsanliggende, som kan omfattes af initiativretten.

Jeg mener derfor fortsat ikke, at det er noget, der skal drøftes i byrådet, men at det er et spørgsmål, der kan drøftes mellem partierne på organisationsniveau. Jeg skal gerne sørge for, at Venstres kommuneforeningsformand tager initiativ til at samle partierne i god tid forud for næste kommunalvalg, så denne drøftelse kan tages i det forum, hvor den hører hjemme, da det jo som tidligere nævnt ikke er noget byrådet har hjemmel til at træffe beslutning om. Det kræver som nævnt, at de opstillede partier/lister indgår en aftale om, at de ikke vil opsætte valgplakater – på samme vis som man håndterer det på Fanø forud for hvert kommunalvalg.

Jeg har til information i dag orienteret de øvrige gruppeformænd om din forespørgsel, og om at vurderingen er, at det jævnfør ovenstående ikke er omfattet af initiativretten. Det er min opfattelse, at alle partier gerne deltager i den drøftelse af emnet på organisationsniveau, som skitseret.”

Som det fremgår, var der heller ikke her tale om, at borgmesteren afviste at optage sagen på byrådets dagsorden.

Herefter omformulerede [A] endnu en gang forslaget, som herefter blev optaget på byrådets dagsorden.

Esbjerg Kommune er opmærksom på, at borgmesteren ikke kan afvise at optage et medlemsforslag på dagsordenen, og at afgørelsen af, om en sag skal afvises under henvisning til, at den ikke vedrører et anliggende for kommunen, skal træffes af byrådet, jfr. det tidligere omtalte notat af 8. december 2021.”

Af forvaltningens notat af 21. marts 2022 vedrørende forslag om offentliggørelse af konstitueringsaftalen fremgår bl.a. følgende:

”Juridisk vurdering af to medlemsforslag om offentliggørelse af konstitueringsaftalen:

Det oprindelige forslag havde følgende ordlyd:

Radikale Venstre foreslår hermed, at konstitueringsaftalen offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Byrådet kan afvise at optage en sag på dagsordenen under henvisning til, at den ikke vedrører et anliggende for kommunen eller såfremt en vedtagelse af forslaget i øvrigt vil være ulovlig. Forslag, der falder uden for byrådets kompetence, kan ikke lovligt behandles og bør derfor afvises fra dagsordenen.

Afgørelsen af, om et forslag lovligt kan behandles, tilkommer byrådet. Borgmesteren kan indstille til byrådet, at sagen afvises fra dagsordenen, men han kan ikke afvise at optage sagen på udkastet til dagsordenen.

Konstitueringsaftalen er en politisk aftale og dermed et anliggende mellem de partier, som har indgået den.

Der er derfor ikke tale om et kommunalt anliggende, og forslaget kan som følge heraf ikke kan indbringes for byrådet i henhold til initiativretten efter styrelseslovens § 11.

Byrådet har ikke kompetence til at pålægge de politiske partier, som har indgået konstitueringsaftalen, at offentliggøre denne. Byrådet vil derfor ikke lovligt kunne træffe beslutning herom, og forslaget vil som følge heraf ikke kunne behandles af byrådet, og bør som følge heraf afvises fra dagsordenen.

Det nye forslag har følgende ordlyd:

Radikale Venstre, Socialdemokratiet og SF foreslår hermed, at konstitueringsaftalen offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Indstilling:

Byrådet opfordrer til, at konstitueringsaftalen altid offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Formuleringen af selve forslaget er indholdsmæssigt identisk med det oprindelige forslag og derfor omfattet af bemærkningerne vedrørende det oprindelige forslag. Indholdet af indstillingen er imidlertid anderledes, idet der ikke er tale om at pålægge de politiske partier at offentliggøre konstitueringsaftalen men blot en

opfordring til at gøre dette. Det er indstillingen, der sættes til afstemning i byrådet.

Det vurderes, at der ikke er noget til hinder for, at byrådet kan træffe beslutning om at opfordre til, at konstitueringsaftalen offentliggøres. Byrådet vil derfor lovligt kunne træffe beslutning herom, og forslaget vil som følge heraf kunne behandles af byrådet.

Det bemærkes for god ordens skyld, at en beslutning om at opfordre til, at konstitueringsaftalen offentliggøres, ikke vil have ikke nogen juridisk bindende virkning. Det vil således uanset beslutningen fortsat være op til de politiske partier, om de vil offentliggøre konstitueringsaftalen eller ej."

Af en mindretalsudtalelse fra Radikale Venstre til Ankestyrelsen, som blev behandlet på mødet den 30. maj 2022, fremgår bl.a. følgende:

"I Radikale Venstre kan vi ikke støtte udtalelsen til Ankestyrelsen, da denne nægter, at Borgmesteren direkte afviste at sætte vores medlemsforslag om valgplakater på byrådsdagsordenen, idet han svarede i en mail, at de ikke var omfattet af initiativretten.

Ej heller forholder udtalelsen sig til, at juristen i notatet om offentliggørelse af konstitueringsaftalen skriver: "forslag, der falder uden for byrådets kompetence, kan ikke lovligt behandles og bør derfor afvises fra dagsorden", hvilket ikke stemmer overens med borgmesterens mail a 9. marts, hvor han skriver: "det havde efter min opfattelse ikke været ulovligt at drøfte det". Det er bl.a. denne uoverensstemmelse, der er en af årsagerne til, vi er gået til Ankestyrelsen.

Retten til at få ordet og borgmesterens mødeledelse

[A] har i sin e-mail af 11. april 2022 oplyst, at hendes suppleant i byrådet på et møde den 21. marts 2022 blev afbrudt af borgmesteren i forbindelse med suppleantens mundtlige redegørelse for begrundelsen for medlemsforslaget om konstitueringsaftalen.

Suppleanten fik som konsekvens heraf kun afgivet cirka halvdelen af sit indlæg.

Det fremgår af lydoptagelsen fra mødet den 21. marts 2022, at borgmesteren afbrød suppleantens tale. Borgmesteren sagde bl.a.:

"Jeg synes, vi skal holde os til den sag, vi har på byrådsmødet i dag, og ikke hvad et flertal i byrådet besluttede for 14 dage siden. For det er sådan set ligegyldigt i forhold til denne sag."

Suppleanten afsluttede kort tid efter sit indlæg.

Følgende fremgår bl.a. af byrådets udtalelse til Ankestyrelsen af 31. maj 2022:

"Som det fremgår af streamingen fra byrådsmødet den 21. marts 2022, henstiller borgmesteren taleren til at begrænse sit indlæg netop med henvisning til, at indlægget ikke vedrører det punkt på dagsordenen, der er under behandling men en sag, som byrådet havde truffet beslutning i på et tidligere byrådsmøde. Der var således ikke tale om, at borgmesteren afskar taleren fra at fremføre sin begrundelse for det punkt på dagsordenen, som var under behandling. Borgmesterens henstilling var således ikke til hinder for, at taleren fremførte den del af indlægget, som vedrørte det punkt på dagsordenen, som var under behandling."

Af en mindretalsudtalelse fra Radikale Venstre til Ankestyrelsen, som blev behandlet på mødet den 30. maj 2022, fremgår bl.a. følgende:

"Vi havde også gerne set, man havde forholdt sig til, at borgmesteren afskar den radikale suppleant midt i begrundelsen for et medlemsforslag, selv om begrundelsen omhandlede det konkrete forslag og processen bag dette. Begrundelsen for medlemsforslaget startede med afvisningen af første udgave af samme forslag, som juristen skriver i notatet om det afviste forslag: "formuleringen af selve forslaget er indholdsmæssig identisk med det oprindelige forslag." Suppleantens indlæg omhandlede altså ikke en sag, der som udtalelsen skriver, tidligere er truffet beslutning om på et byrådsmøde -det omhandler samme forslag, som byrådet i første omgang helt afviste at behandle."

Retten til at forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen

[A] har i sin mail af 22. marts 2022 oplyst, at byrådet i Esbjerg Kommune har besluttet at skrive ind i forretningsordenen, at en

mindretalsudtalelse i henhold til kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2, som udgangspunkt kun må være på tre linjer.

Følgende fremgår bl.a. af et bilag til byrådets udtalelse til Ankestyrelsen af 31. maj 2022:

”Formålet med beslutningsprotokollen er alene at afgive dokumentation for indholdet af kommunalbestyrelsens beslutninger og de medlemmer, der er ansvarlige herfor. Forhandlingerne op til de enkelte afstemninger må ikke indføres i protokollen. Formålet med bestemmelserne i styrelsesloven har således ikke fra lovgivers side været, at retten skulle anvendes til, at et medlem kan få tilført en længere begrundelse for sine politiske særstandpunkter i beslutningsprotokollen. Desuden tilsiger hensynet til protokolføreren, at indførslerne i protokollen bør være så kortfattede som muligt.

Indenrigsministeriet har dog i en udtalelse af 7. september 1990 tilkendegivet, at det antages, at et medlem har ret til at få tilført beslutningsprotokollen en ganske kort (min fremhævelse) angivelse af begrundelsen for sin afvigende mening, idet der kan være en sådan sammenhæng mellem den afvigende mening og begrundelsen herfor, at det ikke er muligt eller rimeligt at skille den afvigende mening fra dens begrundelse.

Under henvisning hertil vurderes det, at en angivelse i forretningsordenen om, at den afvigende mening som udgangspunkt maksimalt kan udgøre 3 linjer, ligger inden for Indenrigsministeriets udtalelse om, at der alene kan være tale om en ganske kort begrundelse, og en sådan angivelse vurderes derfor ikke at ville udgøre en begrænsning af retten til at få sin afvigende mening tilført beslutningsprotokollen, som ligger ud over, hvad der følger af styrelsesloven.

Der henvises i den forbindelse særligt til, at angivelsen af, at den afvigende mening maksimalt kan udgøre 3 linjer, ikke er absolut, idet det tydeligt fremgår af forretningsordenen, at dette netop er et udgangspunkt, og som følge heraf vil kunne fraviges, hvis der er et legitimt behov for det, f.eks. hvis der er tale om en sag, der er omfattende og kompliceret.

Afslutningsvis bemærkes det, at der ikke er noget til hinder for, at det enkelte udvalg i forretningsordenen beslutter en anden formulering vedrørende længden af den afvigende mening i beslutningsprotokollen, herunder at den afvigende mening kan udgøre mere end 3 linjer. Formuleringen skal dog under alle omstændigheder ligge inden for styrelseslovens angivelse af, at tilførslen til beslutningsprotokollen skal være kort.”

Esbjerg Kommune har den 15. juni 2022 supplerende oplyst følgende:

“[...] en bestemmelse om, at mindretalsudtalelser som udgangspunkt maksimalt kan udgøre 3 linjer, er indarbejdet i byrådets forretningsorden og tillige i forretningsordnerne for samtlige kommunens udvalg (bemærk venligst tilføjelsen ”som udgangspunkt”).”

Indkaldelse af stedfortræder i underudvalg

[A] har i sin e-mail af 11. april 2022 også skrevet om kommunens praksis for at få indkaldt en stedfortræder i et underudvalg (forhandlingsudvalget) til økonomiudvalget mellem byrådets 1. og 2. behandling af budgettet. Hun har bl.a. anført, at det kun er medlemmer af forhandlingsudvalget, som også er medlemmer af økonomiudvalget, der kan få indkaldt en stedfortræder ved forfald til møder til forhandlingsudvalget.

Følgende fremgår bl.a. af byrådets udtalelse til Ankestyrelsen af 31. maj 2022:

”Vedrørende indkaldelse af stedfortræder i forbindelse med møder i forhandlingsudvalget:

Forvaltningen har på baggrund af en henvendelse fra [A] den 22. februar 2022 udarbejdet et notat vedrørende indkaldelse af stedfortræder i forbindelse med møder i forhandlingsudvalget. Notatet vedlægges som bilag.

[A] sendte den 22. marts 2002 en henvendelse til Esbjerg Kommunes økonomiudvalg vedrørende muligheden for at lade en stedfortræder deltage i møderne i forhandlingsudvalget. Henvendelsen blev drøftet på et møde i økonomiudvalget og borgmester [B] besvarede herefter den 8. april 2022

henvendelsen på økonomiudvalgets vegne.

Byrådet kan i det hele henholde sig til notatet og borgmesterens svar af 8. april 2022.

Som anført er forhandlingsudvalget ikke et stående udvalg og er som følge heraf ikke omfattet af styrelseslovens regler om indkaldelse af stedfortræder. Det vurderes, at det vil være uhensigtsmæssigt at lade en stedfortræder, som ikke er medlem af byrådet, deltage i møderne i forhandlingsudvalget.”

Følgende fremgår af borgmesterens svar af 8. april 2022 til [A]:

”Økonomiudvalget drøftede din henvendelse på mandagens møde, og her er konklusionen på drøftelsen.

Størstedelen af økonomiudvalget har den opfattelse, at det vil være uhensigtsmæssigt at have en suppleant med i budgetforhandlingerne, som ikke er medlem af byrådet, hvis et byrådsmedlem fra et ”enkeltmandsparti” er forhindret i at deltage en eller flere dage. Det vil i givet fald også være en vanskelig situation at bringe en suppleant, der ikke er byrådsmedlem i, at lade vedkommende indtræde i budgetforhandling.

Det vil heller ikke være muligt at deltage med flere repræsentanter på de fælles forhandlingsmøder, da det er økonomiudvalget der udgør forhandlingsudvalget, suppleret med en repræsentant for de partier der ikke har sæde i udvalget. Og i denne periode er det så dig der som den eneste vil kunne deltage ud over ØU. Det er tidligere sket at partier har spurgt ind til mulighed for at supplere forhandlingsdelegationen med flere medlemmer end dem som sidder i ØU, hvilket er blevet afvist.

Vi har tidligere haft situationer hvor et byrådsmedlem der alene repræsenterede sit parti var forhindret i en periode under budgetforhandlingerne, og i den situation var vedkommende tilgængelig pr. telefon, hvis der skulle siges ja eller nej til konkrete sager. I dag vil det jo være oplagt at medvirke via Teams i stedet, hvis man fx skulle blive syg eller være forhindret en enkelt dag under et forhandlingsforløb.

[...]

Jeg har modtaget nedenstående fra vores jurist, som forholder sig til det formelle omkring sammensætning af udvalget og indkaldelse af stedfortræder.

*Forhandlingsudvalget udgøres af medlemmerne af økonomiudvalget. **Forhandlingsudvalget er ikke et stående udvalg og er således ikke omfattet af styrelseslovens regler om indkaldelse af stedfortræder.***

Adgangen til at de partier, som ikke er repræsenteret i økonomiudvalget, kan være repræsenteret i forhandlingsudvalget, er et tilbud, som retter sig mod de pågældende partiers byrådsmedlemmer. De partier, som ikke er repræsenteret i økonomiudvalget, har ikke krav på at få en plads i forhandlingsudvalget, endstige krav på at kunne overlade pladsen til en person, som ikke er medlem af byrådet, uanset længden af fraværet.

Styrelseslovens regler om indkaldelse af stedfortræder gælder som nævnt ikke i forhandlingsudvalget, og medlemmerne af økonomiudvalget kan derfor overlade deres plads i forhandlingsudvalget til et andet byrådsmedlem, uanset om styrelseslovens betingelser for indkaldelse af stedfortræder er opfyldt, herunder uanset længden af fraværet."

Følgende fremgår af kommunens notat 22. februar 2022:

"Notat vedrørende indkaldelse af stedfortræder i forbindelse med møder i forhandlingsudvalget.

Ifølge styrelseslovens § 37, stk. 1 udarbejdes forslag til kommunens års-budget af økonomiudvalget. Det er herved i styrelsesloven fastslået, at det er økonomiudvalget der har ansvaret for og kompetencen til at udarbejde forslag til kommunens budget til vedtagelse i byrådet. Styrelsesloven indeholder ikke regler for den procedure, der skal anvendes ved udarbejdelsen af budgetforslaget.

I Esbjerg Kommune foretages det forberedende arbejde i forbindelse med økonomiudvalgets udarbejdelse af budgetforslaget af det såkaldte forhandlingsudvalg, som udgøres af medlemmerne af økonomiudvalget. Der er

desuden truffet beslutning om, at et byrådsmedlem fra hvert af de partier, som ikke er repræsenteret i økonomiudvalget, har mulighed for at deltage i forhandlingsudvalgets møder.

Styrelseslovens regler om indkaldelse af stedfortræder omfatter kun medlemmerne af det pågældende udvalg og gælder således ikke for andre, der deltager i udvalgets møder. Som følge heraf kan der ikke i forbindelse med møderne i forhandlingsudvalget indkaldes stedfortræder for de byrådsmedlemmer, som deltager i møderne uden at være medlem af økonomiudvalget.

Hertil kommer, at indkaldelse af stedfortræder for udvalgsmedlemmer kun kan finde sted, når det pågældende udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, jfr. styrelseslovens § 28, stk. 2. Der kan således ikke ske indkaldelse af stedfortræder, når et udvalgsmedlems fravær har en varighed på mindre end 1 måned, herunder i forbindelse med et udvalgsmedlems fravær til enkelte møder.”

Reglerne

Initiativretten

Følgende fremgår af kommunestyrelseslovens § 11, stk. 1, 1. pkt.:

“§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.”

Følgende fremgår af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave 2022, side 248 ff.:

“Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt. giver et medlem *ret til at få en sag optaget på dagsordenen for et kommunalbestyrelsesmøde* – den såkaldte initiativret [...]. Fremsætter et medlem af kommunalbestyrelsen anmodning om indbringelse af et spørgsmål for kommunalbestyrelsen, må dette optages på udkastet til dagsordenen for det førstkommende kommunalbestyrelsesmøde, såfremt skriftlig anmodning herom er indgivet rettidigt, jf. normalforretningsordenens § 3, stk. 1, [...].

Medlemmernes initiativret efter § 11, stk. 1, kan benyttes både med hensyn til sager, der aktuelt er under behandling i et udvalg eller i den kommunale administration, og med hensyn til andre sager. Medlemmet har imidlertid ikke krav på, at den videre ekspedition af en verserende sag standses, ligesom medlemmet ikke kan modsætte sig, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at henvise en sag til afgørelse i et udvalg eller i administrationen. [...] Den initiativret, der tilkommer det enkelte medlem, går således alene ud på, at en sag kan forlanges optaget til behandling på et møde i kommunalbestyrelsen. Når sagen er kommet på dagsordenen, har det pågældende medlem ikke længere rådighed over sagen, og medlemmet kan eksempelvis ikke forlange, at den bringes til afstemning om realiteten i det første møde, hvor den er på dagsordenen.

[...]

Kravet om, at en beslutning skal vedrøre et anliggende for kommunen, gælder såvel for beslutninger, der kræver en udførelse, som for beslutninger, der – som f.eks. rene tilkendegivelser – ikke kræver en udførelse.

[...]

Det tilkommer kommunalbestyrelsen – ikke borgmesteren – at afgøre, om et spørgsmål vedrører »kommunens anliggender«. Det antages derfor, at *borgmesteren som følge heraf er forpligtet til at optage ethvert rettidigt indkommet forslag på dagsordensudkastet, jf. normalforretningsordenens § 3, stk. 1, [...].*”

Følgende fremgår af § 3, stk. 1, i normalforretningsordenen, jf. vejledning nr. 9461 af 7. juni 2023 om normalforretningsorden for kommunalbestyrelser

”§ 3. Har et medlem senest 8 dage forud for et ordinært møde indgivet skriftlig anmodning om behandling af en sag, sætter borgmesteren denne sag på dagsordenen for førstkommende møde, jf. lov om kommunernes styrelse § 11, stk. 1.”

Ankestyrelsen har konstateret, at forretningsordenen for Esbjerg Byråd indeholder en tilsvarende bestemmelse.

Følgende fremgår af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave 2022, side 152 ff.:

”Det antages, at borgmesteren er forpligtet til at optage alle indkomne forslag fra medlemmerne på dagsordensudkastet. [...]

Borgmesteren kan således ikke afvise at optage en sag på udkastet til dagsorden under henvisning til, at den ikke vedrører et anliggende for kommunen [...], eller under henvisning til, at en vedtagelse af forslaget i øvrigt vil være ulovlig. Dette spørgsmål afgøres af kommunalbestyrelsen, når denne ved mødets begyndelse tager stilling til borgmesterens dagsordensudkast. [...]

Det antages, at et kommunalbestyrelsesmedlem kan kræve, at kommunalbestyrelsen tager stilling til en borgmesters undladelse af at medtage et rettidigt indsendt forslag på dagsordensudkastet.

[...]

Hvis der er fremsat et forslag til beslutning, hvis indhold ikke er et kommunalt anliggende, er det formandens pligt som mødeleder ved mødets begyndelse at gøre opmærksom på, at der efter formandens opfattelse er tale om et emne, der ikke kan behandles, og som derfor må afvises fra dagsordenen. [...]

Det kan give anledning til tvivl, om et forslag lovligt kan behandles af kommunalbestyrelsen. Forslag, der klart falder uden for kommunalbestyrelsens kompetence, må dog altid af kommunalbestyrelsen kunne afvises fra dagsordenen. Det gælder således også forslag om anvendelse af kommunale midler, der efter kommunalfuldmagtsreglerne klart falder uden for kredsens af kommunale opgaver. Hvis det ikke på grundlag af forslaget kan afgøres, om sagen lovligt kan behandles af kommunalbestyrelsen, fordi der i forbindelse med forslaget behandling kan træffes en lovlig beslutning, kan forslaget dog ikke afvises. [...]

Hensynet til at undgå begrænsninger i medlemmernes adgang til at udøve deres initiativret taler for, at der alene består en snæver adgang til at afvise sager fra dagsordenen. Dette må også ses i sammenhæng med, at medlemsforslag ofte ikke har eller kan forventes at have en helt klar og utvetydig affattelse. Afgørende må være, om der inden for rammerne af dagsordenspunktet vil

kunne træffes en lovlig beslutning. Hvis der gennem forslag, som ligger inden for rammerne af den pågældende sag, således som denne er angivet i dagsordenspunktet, kan træffes en lovlig beslutning om udførelse af en foranstaltning eller om fremsættelse af en tilkendegivelse m.v., er kommunalbestyrelsen ikke berettiget til at afvise sagen fra dagsordenen. [...]

Det er ikke kommunalbestyrelsens opgave at beskæftige sig med udenrigspolitiske forhold eller at fremkomme med meningstilkendegivelser om forhold, der ikke vedrører kommunen eller kommunalbestyrelsens beføjelser. Også forslag, der ikke er således udformet, at de kan danne grundlag for en konkret beslutning inden for kommunalbestyrelsens kompetenceområde, kan afvises."

Retten til at få ordet og borgmesterens mødeledelse

Følgende fremgår af § 4, stk. 3, i normalforretningsordenen, jf. vejledning nr. 9461 af 7. juni 2023 om normalforretningsorden for kommunalbestyrelser:

"§ 4. [...]

Stk. 3. Et medlem, der ønsker ordet, skal henvende sig til borgmesteren, der giver ordet til medlemmerne i den orden, hvori de har begæret det. Begærer flere ordet på én gang, bestemmer borgmesteren den orden, hvori de får adgang til at tale. Ingen må tale uden at rejse sig fra sin plads, og talerne må ikke afbrydes af andre end borgmesteren."

Ankestyrelsen har konstateret, at en tilsvarende bestemmelse findes i § 4, stk. 4, i forretningsordenen for Esbjerg Byråd.

Om borgmesterens mødeledelse fremgår følgende af kommunestyrelseslovens § 30, 2. pkt.:

"§ 30. [...] Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen."

Følgende fremgår af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave 2022, side 540 ff.:

"Et kommunalbestyrelsesmedlem, der har fået en sag optaget på dagsordenen for et kommunalbestyrelsesmøde, skal under alle

omstændigheder have adgang til at redegøre for baggrunden for forslaget, før der foretages afstemning om sagens realitet. [...]

Borgmesteren træffer i sin egenskab af mødeleder bestemmelse i alle spørgsmål vedrørende forhandlingernes ledelse og iagttagelse af god orden under mødet, se normalforretningsordenens § 4, stk. 2, 2. pkt. Se også normalforretningsordenens § 4, stk. 4, hvorefter ethvert medlem skal efterkomme borgmesterens afgørelser om overholdelse af den fornødne orden. [...] De afgørelser, som borgmesteren træffer herom, vil kun kunne tilsidesættes af den kommunale tilsynsmyndighed i tilfælde, hvor borgmesteren klart har overskredet grænserne for udøvelsen af det skøn, der tilkommer borgmesteren, eller i øvrigt varetager usaglige formål.”

Følgende fremgår af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave 2022, side 150:

”Borgmesteren er endvidere i sin egenskab af mødeleder med henblik på at opnå en hensigtsmæssig afgrænsning af kommunalbestyrelsens drøftelser såvel i tidsmæssig henseende som med hensyn til drøftelsernes nærmere indhold efter omstændighederne berettiget til at henstille til en taler at begrænse sit indlæg, såfremt dette ikke findes direkte at vedrøre det punkt på dagsordenen, der er under behandling.”

Retten til at forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen

Det fremgår af kommunestyrelseslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., at kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet.

Det fremgår af kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2, at ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Følgende fremgår af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave 2022, side 273 f.:

”Den afvigende mening, der efter bestemmelsen i § 13, stk. 2, 1. pkt., kan kræves tilført beslutningsprotokollen, er en mening, der afviger fra flertallets, og er begrænset til sådanne særstandpunkter, som direkte vedrører det punkt på dagsordenen, som behandles. Den afvigende mening består – foruden det, som har fundet udtryk i selve stemmeafgivningen – i en tilkendegivelse om, hvad medlemmet mener, at kommunalbestyrelsen burde have besluttet. [...] En afvigende mening om et procedurespørgsmål, f.eks. om inhabilitet, kan også kræves tilført beslutningsprotokollen.

[...]

Begrundelsen for den afvigende mening kan ikke kræves tilført beslutningsprotokollen, jf. herved § 13, stk. 2, sidste pkt. [...] Det antages dog, at et medlem har ret til at få tilført en ganske kort angivelse af begrundelsen for den afvigende mening, idet der kan være en sådan sammenhæng mellem den afvigende mening og begrundelsen herfor, at det ikke er muligt eller rimeligt at skille den afvigende mening fra dens begrundelse.

[...]

Det medlem, der ønsker en afvigende mening tilført protokollen, må fremsætte begæring herom. Begæringen skal fremsættes under mødet, men der kan ikke stilles noget krav om, at den afvigende mening, som et medlem ved slutningen af et møde ønsker protokolleret, er fremsagt af medlemmet under selve dagsordenspunktet [...].”

På side 38 i vejledning om det politiske arbejde i kommunalbestyrelse og udvalg, Indenrigs- og Boligministeriet og KL, 2021, fremgår følgende:

”Det, der kan tilføres protokollen, er den afvigende mening og ikke den nærmere begrundelse herfor. Det antages dog, at der kan indføres en ganske kort begrundelse, idet der kan være en sådan sammenhæng mellem den afvigende mening og begrundelsen, at det ikke er muligt eller rimeligt at skille de to elementer ad.”

Følgende fremgår af § 14, stk. 2, i forretningsordenen for Esbjerg Byråd, som kommunen har sendt til Ankestyrelsen:

”§ 14. [...]

Stk. 2. Ethvert medlem kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Den afvigende holdning kan som udgangspunkt maksimalt udgøre 3 linjer. Medlemmet, der har fået ført en afvigende mening ført til protokols, kan ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Hvis det pågældende medlem ved sagens fremsendelse ønsker at ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt, skal medlemmet meddele dette til borgmesteren, der fastsætter en frist for aflevering af begrundelsen.”

Nedsættelse af underudvalg og indkaldelse af stedfortræder til udvalg

Følgende fremgår af § 17, stk. 4, i kommunestyrelsesloven, der regulerer kommunalbestyrelsens nedsættelse af såkaldte særlige udvalg:

”§ 17. [...]

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.”

Følgende fremgår af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave, 2022, side 418 f. med henvisning til Indenrigsministeriets skrivelse af 25. juni 1992:

”Udvalgene kan nedsætte underudvalg. Underudvalg, der kan nedsættes af økonomiudvalget eller de stående udvalg, adskiller sig fra de særlige udvalg ved, at de kun kan nedsættes med medlemmer valgt blandt udvalgets medlemskreds. Udpegning af medlemmer må antages at skulle ske ved forholdstalsvalg, jf. princippet i § 25, stk. 1. [...] Desuden kan underudvalg kun tillægges rent forberedende eller rådgivende funktioner.”

Følgende fremgår af § 14 i forretningsordenen for Økonomiudvalget i Esbjerg Kommune, som blev vedtaget på et møde den 7. februar 2022:

”Underudvalg

§ 14

Udvalget kan beslutte at nedsætte underudvalg, der alene har rent forberedende eller rådgivende funktioner.

Udvalget kan ikke henskyde sager til afgørelse i underudvalget.

Underudvalg vælges af og blandt udvalgets medlemmer. I mangel af enighed sker valget efter forholdstal.”

Bestemmelsen i kommunestyrelseslovens § 28, stk. 2, om stedfortræderindkaldelse ved lovligt forfald i udvalg, gælder kun for kommunale udvalg, dvs. økonomiudvalget, de stående udvalg og særlige udvalg nedsat efter § 17, stk. 4.

Ankestyrelsen henviser til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., Djøf Forlag, 3. udgave 2022, side 511.

Sådan vurderer vi sagen

1. Initiativretten

1.1. Forslaget om valgplakater

Ankestyrelsen lægger til grund, at borgmesteren i e-mails den 26. november 2021 tilkendegav over for [A], at Radikale Venstres udkast til medlemsforslag af 24. november 2021 om at afskaffe valgplakater til kommunalvalg i Esbjerg Kommune ikke var et kommunalt anliggende, som var omfattet af initiativretten. Vi lægger endvidere til grund, at [A] på den baggrund omformulerede sit forslag to gange, og at den tredje version af forslaget først blev optaget på udkastet til dagsordenen til byrådsmødet den 17. januar 2022, dvs. i den efterfølgende valgperiode.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at borgmesteren handlede i strid med kommunestyrelsesloven § 11, stk. 1, 1. pkt., og § 3, stk. 1, i forretningsordenen for Esbjerg Byråd ved at undlade at optage de to første forslag af 24. og 26. november 2021 om forbud mod valgplakater på udkastet til dagsordenen.

Forslagene af 24. og 26. november 2021 skulle have været optaget på udkastet til dagsorden til det førstkomende møde i byrådet.

Borgmesteren kunne på mødet - i forbindelse med godkendelse af dagsordenen - gøre byrådet opmærksom på, at sagen efter hans opfattelse ikke kunne behandles i byrådet og således have overladt det til byrådet at beslutte, om sagen skulle afvises fra dagsordenen. I den forbindelse burde borgmesteren endvidere have oplyst om forvaltningens vurdering af de retlige rammer i forhold til, hvad byrådet kunne beslutte om valgplakater.

Ankestyrelsen har noteret, at det fremgår af udtalelsen fra byrådet, at kommunen er opmærksom på, at borgmesteren ikke kan afvise at optage et medlemsforslag på udkastet til dagsordenen, og at afgørelsen af, om en sag skal afvises under henvisning til, at den ikke vedrører et kommunalt anliggende, skal træffes af byrådet. Vi har også noteret, at forslaget efter to justeringer blev optaget på udkastet til dagsordenen og behandlet på byrådets møde den 17. januar 2022.

1.2. Forslaget om konstitueringsaftalen

For så vidt angår medlemsforslaget om offentliggørelse af konstitueringsaftalen lægger Ankestyrelsen til grund, at byrådet afviste at optage forslaget på dagsordenen på mødet den 7. marts 2022. Afvisningen skete på baggrund af rådgivning fra forvaltningen og efter indstilling fra borgmesteren, som henviste til, at forslaget faldt uden for byrådets kompetence og ikke lovligt kunne behandles af byrådet.

Ankestyrelsen finder, at byrådet i Esbjerg Kommune ikke var berettiget til at træffe beslutning om at afvise det fremsatte forslag fra dagsordenen på mødet den 7. marts 2022.

Det er vores vurdering, at byrådet inden for rammerne af medlemsforslaget om offentliggørelse af konstitueringsaftalen ville kunne træffe en lovlig beslutning, eksempelvis via et ændringsforslag svarende til den justerede version af forslaget, som byrådet behandlede på sit møde den 21. marts 2022.

Ankestyrelsen har i den forbindelse også noteret, at det fremgår, at borgmesteren den 9. marts 2022 har tilkendegivet over for [A], at det ikke havde været ulovligt for byrådet at behandle medlemsforslaget om offentliggørelse af konstitueringsaftalen.

2. Retten til at få ordet og borgmesterens mødeledelse

Ankestyrelsen lægger til grund, at borgmesteren på mødet i byrådet den 21. marts 2022 afbrød suppleanten fra Radikale Venstre, da vedkommende var halvvejs i sit indlæg om medlemsforslaget om åbenhed om konstitueringsaftalen. Afbrydelsen havde den konsekvens, at suppleanten afsluttede sit indlæg, før det var færdigt.

Vi lægger endvidere til grund, at borgmesteren begrundede afbrydelsen med, at indlægget ikke handlede om den pågældende sag, men om en sag byrådet havde truffet beslutning om på et tidligere møde. Endelig lægger vi til grund, at begge sager omhandlede medlemsforslag fra Radikale Venstre om åbenhed om konstitueringsaftalen, og at det medlemsforslag, suppleanten præsenterede, udsprang af det medlemsforslag, der var blevet afvist på et tidligere møde i byrådet.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at borgmesterens afbrydelse af suppleanten ligger inden for grænserne for det skøn, der tilkommer borgmesteren som mødeleder.

Vi lægger vægt på, at borgmesteren ikke ses at have afskåret suppleanten fra at fremføre sin begrundelse for det punkt på dagsordenen, som var under behandling.

3. Retten til at forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen

Ankestyrelsen lægger til grund, at Esbjerg Kommune i sin forretningsorden for byrådet og i forretningsordenerne for samtlige udvalg har optaget en bestemmelse om, at en afvigende mening som udgangspunkt maksimalt kan udgøre tre linjer.

Vi forstår det sådan, at der er tale om et udgangspunkt, der konkret kan fraviges, hvis der er behov for det.

Vi finder på den baggrund, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at bestemmelsen er i strid med kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2.

Vi bemærker i den forbindelse, at hvis et byrådsmedlem i en konkret sag nægtes at få tilført en afvigende mening til beslutningsprotokollen under henvisning til, at den er længere end tre linjer, vil Ankestyrelsen kunne vurdere lovligheden heraf.

4. Indkaldelse af stedfortræder i et underudvalg til økonomiudvalget

Ankestyrelsen lægger til grund, at økonomiudvalget har nedsat forhandlingsudvalget som et underudvalg i henhold til § 14 i økonomiudvalgets forretningsorden. Efter den nævnte bestemmelse vælges medlemmerne af underudvalget af og blandt økonomiudvalgets medlemmer.

Som det fremgår ovenfor i afsnittet om regler, gælder bestemmelsen i kommunestyrelseslovens § 28, stk. 2, om stedfortræderindkaldelse ved lovligt forfald i udvalg, kun for kommunale udvalg, dvs. økonomiudvalget, de stående udvalg og særlige udvalg nedsat efter § 17, stk. 4.

Esbjerg Kommune har oplyst, at adgangen til, at de partier, som ikke er repræsenteret i økonomiudvalget, kan være repræsenteret i forhandlingsudvalget, er et tilbud, som retter sig mod de pågældende partiers byrådsmedlemmer, og at de partier, som ikke er repræsenteret i økonomiudvalget, ikke har krav på at få en plads i forhandlingsudvalget eller krav på at kunne overlade pladsen til en person, som ikke er medlem af byrådet.

Efter det oplyste er [A] ikke medlem af økonomiudvalget. Hun er derfor heller ikke medlem af forhandlingsudvalget.

Ankestyrelsen er enig med Esbjerg Kommune i, at [A] derfor ikke har krav på, at der indkaldes en stedfortræder for hende i forbindelse med møder i forhandlingsudvalget.

Sagen har givet Ankestyrelsen anledning til at overveje lovligheden af, at forhandlingsudvalget efter det oplyste består af alle medlemmer af økonomiudvalget.

Vi henviser i den forbindelse til, at det fremgår af § 14 i økonomiudvalgets forretningsorden, at underudvalg vælges af og blandt udvalgets medlemmer, og at valget sker efter forholdstal, hvis der ikke er enighed.

Vi beder om byrådets bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder byrådet i Esbjerg Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Vi beder desuden byrådet om at oplyse baggrunden for, at forhandlingsudvalget består af alle medlemmer af økonomiudvalget.

Ankestyrelsen vil derefter vende tilbage til spørgsmålet om lovligheden af dette.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk i anonymiseret form.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller unndelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Dorthe Langelund

Kopi er sendt til:

[A]

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 om kommunernes styrelse
(kommunestyrelsesloven)

Vejledning nr. 9461 af 7. juni 2023
om normalforretningsorden for kommunalbestyrelser

Vejledning om det politiske arbejde i kommunalbestyrelse og udvalg,
Indenrigs- og Boligministeriet og KL, 2021